

Василь СТЕЦЬКИЙ, Володимир МОНАСТИРСЬКИЙ, Софія КУЗІВ

**ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ІСЛАНДІЇ:
ЗАКОНОДАВЧІ, РЕКЛАМНО-МАРКЕТИНГОВІ, ІНФРАСТРУКТУРНІ,
ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОСТРАХУВАЛЬНІ АСПЕКТИ**

У статті виділено та проаналізовано результати запровадження основних напрямків новітньої туристичної політики Ісландії, зокрема, нових підходів рекламно-маркетингова просування сучасного туристичного продукту, політики збереження та моніторингу природних систем, політики запровадження ефективних механізмів соціально-економічного регулювання послуг туристичної галузі в умовах сталого розвитку, подолання туристами транспортних та візових перешкод, політики безпекових гарантій туристів

Ключові слова: політика, туристична політика, візова політика, економічна політика, інформаційно-рекламна політика, політики збереження та моніторингу природних систем.

Abstract:

Vasyl STETSKYI, Volodymyr MONASTYRSKYI, Sofiia KUZIV. TOURISM POLICY OF ICELAND: LEGISLATIVE, ADVERTISING AND MARKETING, INFRASTRUCTURE, ENVIRONMENTAL AND SAFETY ASPECTS

This article is written on the basis based on the study and analysis of the laws and regulatory acts which Iceland adopted as the state regulation of the tourism industry. These documents are the basis of the country's tourism policy which ensure the dynamic and sustainable development of the industry in the world tourism market. The study indicates the places and the role of the tourism industry within the structure of the country's economy, which forms 6% of GDP, 16% of export revenues and employs about 38% of the country's labor resources.

The study identifies and analyzes individual areas of Iceland's tourism policy. The roles, functions and tasks of the state and public organizations that create the regulatory framework of the national tourism policy, determine the mechanisms for its implementation and control at the state, regional and local levels and are thus emphasized.

In our opinion, the latest policy of preserving and responsibly usage of the natural systems in the framework of intensive tourist flows in Iceland, it is aimed at achieving ecological balance and sustainable development of the territory. The article analyzes a number of state documents for regulating tourist flows in order to form an optimal models for ensuring ecological balance and preserving the natural environment. The need to regulate the spatial and regional dispersion of tourist flows and to introduce quotas and separate fees for visiting the most used and environmentally sensitive tourist sites should be highlighted.

A new advertising and marketing policy for the promotion of modern tourist services has emerged. It is noted that thanks to the latest information technologies, changes resulted in the country's tourism market from traditional recreational and leisure to recreational awareness as well as to entertainment models, such as recreation events and extreme sports. The main instruments of these achievements have come from social media sources such as Instagram influencers, who have distributed photos and video materials of the country's natural attributes to millions of people around the world; also YouTube channels of the president, prime minister and government ministers, as well as leading tour operators and travel agencies which help to promote the country's tourist appeal; and finally the World film industry which has contributed much. Thanks to modern technologies and filmography techniques, Iceland is being presented as a real travel brand in the film industry.

The basis of tourism policy is the regulation of international transport as well as national air carriers. The Ministry of Transportation and the national air carrier, Iceland Air, came out with a joint offer for passengers of transatlantic flights between the European and American continents to stop for a few days in the country, immerse themselves in the color of the natural environment, relax and continue their flight to their destination without any additional financial costs. Another aspect of the country's transport policy is supporting projects such as to complete the construction of a large circular road with asphalt and/or concrete pavement which will improve the infrastructure of the cities of main tourist centers.

The article notes that the visa policy of Iceland is an important element for the tourism industry. It is aimed at creating preferences for simplified entry and exit procedures of tourists. The country has signed agreements with the USA, Canada, Great Britain, and the Scandinavian countries on a visa-free model. The government has adopted and ensures the implementation of a number of regulatory documents that allow foreign tourists who have a Schengen visa to freely enter and stay in the country for tourist purposes for seven days. Such decisions significantly increase the number of express tourists in the country.

It is noted that in Icelandic society, political circles and state bodies, there are discussions on the introduction of new policies of tourism regulation. First of all, the application of regulations application of finances should be allocated to the budgets of the state, regional and local levels. Also, the objectives of the policy of regulating the tourism industry is aimed at the spatial and regional dispersion of tourist flows and the introduction of quotas and separate fees for travel to the most frequently visited and environmentally sensitive tourist sites.

The experience of implementing Iceland's new tourism policy, and the results obtained in increasing tourist flows and improving infrastructure are relevant for many other countries around the world and especially Ukraine. It needs to be studied further and put into practice.

Keywords: policy, tourism policy, visa policy, economic policy, information and advertising policy, policy of preserving and monitoring natural systems.

Постановка науко-практичної проблеми, актуальність і новизна досліджень Динаміка зростання ринку туристичних послуг Ісландії останніх десятиліть свідчить про високу ефективність запровадженої у 2014 році державної туристичної політики. Попри те, що було і проводиться багато досліджень "...феномену Ісландського туристичного дива...", розуміння сутності та напрацювання практик впровадження нової туристичної політики країни у Світовому просторі і в т.ч. Україні, мало вивчене й представлене у сучасній науковій літературі.

На нашу думку ефективність запровадження нової туристичної політики Ісландії проявилась у запровадженні якісно нових підходів рекламно-маркетингового просування сучасного туристичного продукту, посиленні підходів та дій збереження та моніторингу змін природного середовища, запровадження ефективних механізмів соціально-економічного регулювання послуг туристичної галузі в умовах сталого розвитку, якісних змінах подолання туристами транспортних та візових перешкод, політики безпекових гарантій туристів.

Як результат нової політики Ісландії з 2015 по 2019 роки туристичний потік до країни зріс у п'ять разів. У 2020-2022 роках через пандемію Covid-19 уряд Ісландії скерував свої дії на виважену й раціональну політику збереження галузі шляхом регулювання і розосередження туристичних потоків, а після відміни дії обмежень, до 2025 року, відновив позиції 2020 року.

Аналіз публікацій за темою дослідження. Вплив сучасної туристичної політики на розвиток туризму в Ісландії в умовах гострої світової конкуренції на ринках туристичних послуг досліджувався переважно іноземними авторами і висвітлювалось в окремих публікаціях на сторінках наукової літератури, періодичних видань та в інтернет-ресурсів. Серед них можна виділити Gunnar H. Gunnlaugsson, Margret Oddsdottir, Jonas Magnusson [10].

Зазначена тематика і актуальні питання ринку туристичних послуг Ісландії також вивчалася у працях таких українських науковців, як С. Баланчук, Л. Бровко Л. [2], І. Горобець [3], Г. Копачинська, І. Агопова [5], О. Любіцева [6], І. Піляєв [7] та ін.

Проте, тема, особливості розвитку та вплив сучасної туристичної політики Ісландії

на розвиток туризму туристичних потоків та послуг країни залишається недостатньо розкритою в сучасній українській науковій літературі, що зумовило її актуальність та доцільність вивчення.

Мета дослідження – дослідити особливі положення та вплив сучасної туристичної політики на розвиток туризму в Ісландії. Відповідно до цієї мети, у роботі розв'язувалися такі завдання: провести аналіз стану галузі, визначити причини її стагнації та запровадити ефективні дії та механізми формування новітнього ринку туристичних послуг країни; розкрити її особливості та вплив на формування міжнародних туристичних потоків в країну; висвітлити основні напрямки туристичної політики, суть змін після її запровадження та практичної реалізації

Виклад основного матеріалу. Туристична індустрія Ісландії займає провідні позиції в галузевій структурі господарства та ринку зайнятості, а тому уряд країни проводить активну туристичну політику з метою досягнення найбільш якісних форм і змісту організації та надання послуг. Володіючи значним і, основне, унікальним природним потенціалом та привабливістю, туристична галузь країни за останні десятиріччя ХХІ ст. досягла позитивної динаміки росту. Так у період з 2010 по 2019 та з 2022 по 2024 роки, згідно реєстрації прикордонної служби міжнародного аеропорту "Кефлавік", щорічна кількість прибулих до країни авіаційним сполученням іноземних туристів зросла з 550 тис. до 2, 2 млн. осіб. Рис.1. [10]

Туристична індустрія Ісландії починаючи із 2016 року стала провідним сектором сучасної економіки країни. У 2024 році вона досягла найвищих показників розвитку забезпечивши 12,2 % ВВП і 16 % експортних валютних надходжень країни.

Збільшення туристичних потоків іноземних туристів до країни з 2010 по 2023 рік зумовило зростання кількості зайнятості трудових ресурсів у галузі на 38%. Станом на 01.01.2024 року послуги в туристичному секторі економіки надавали 45 тис. осіб. Рис.2. [10]

За визначення української дослідниці О.Любіцевої "...туристична політика – це державна політика яка уособлює собою комплекс заходів правового, економічного і організаційного порядку, підкріплена відпо-

відними управлінськими інститутами, діяльність яких пронизує всі управлінські рівні і спрямована на узгодження державних, бізне-

сових і місцевих інтересів на ринках туристичних послуг різного порядку” [2]

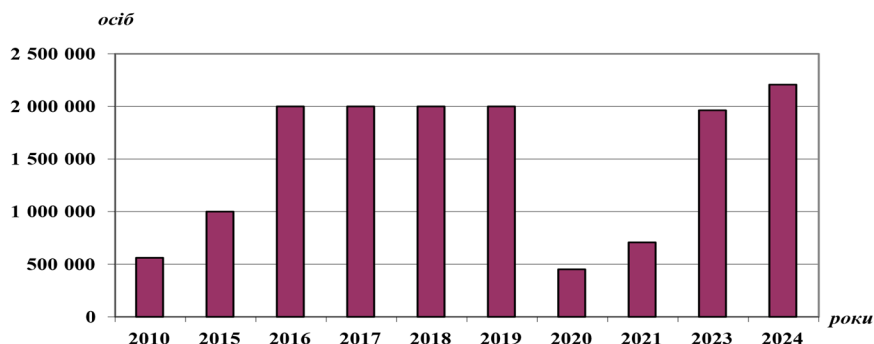

Рис.1.Динаміка чисельності іноземних туристів Ісландії, 2010-2024 рр. [10]

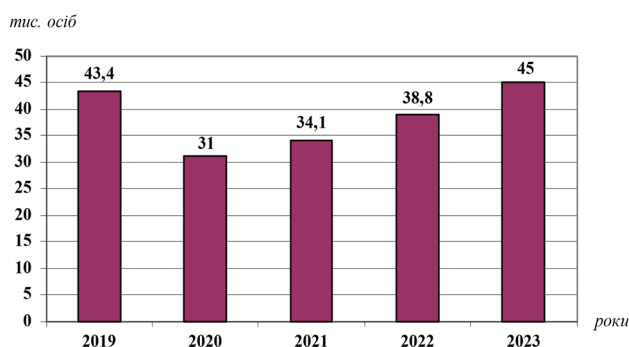

Рис. 2. Динаміка зайнятості трудових ресурсів Ісландії у туристичному бізнесі, 2019-2023 рр. [12]

Туристична політика Ісландії розвивається в контексті інтересів національної політики. Її визначають й формують держані законодавчі та виконавчі інститути влади на основі визнаних Міжнародних правових актів та підписаних міждержавних договорів про співпрацю й розвиток.

Джерелом правового регулювання туристичної діяльності в країні є Закон «Про управління туризмом» у редакції від 25 травня 2005 року. Він забезпечує правові основи розвитку туристичному сектору економіки та залучення значних трудових ресурсів, визначає національні підходи й принципи регулювання туризму на засадах економічної ефективності, ісландської культури, охорони довкілля, професійного рівня підготовки персоналу й захист інтересів споживачів послуг.[8]

Реалізацію державної політики в сфері туризму на території країни здійснює Міністерство промисловості та інновацій і йому підпорядкована Ісландська рада з туризму серед основних обов'язків якої є:

- видача ліцензій, реєстрація діяльності та контроль за дотриманням вимог щодо провадження ліцензійної діяльності;
- розвиток, контроль якості та організаційні питання, пов'язані з туризмом (реалізація

стратегії розвитку туризму, координація екологічних та освітніх питань, поширення інформації, визначення пріоритетів регіональних і місцевих аспектів розвитку та міжнародного співробітництва);

- маркетинг та просування туристичних послуг відповідно до указів та рішень Міністра, які є обов'язковими до виконання. [8]

Основні напрямки державної туристичної політики Ісландії включають:

- визначення ефективних економічних моделей і механізмів стимулювання розвитку національного туристичного ринку послуг;
- регулювання податкового навантаження та стимулювання розвитку галузі;
- проведення заходів підтримання національної грошової валюти крони, підтримання постійних оптимальних ціни у секторі туристичної гостинності.
- організація і проведення активних рекламних компаній з просування товарів та послуг на національному та міжнародному туристичному ринку.

Визначаючи пріоритети важливості Ісландії з просування туристичного продукту на світові ринки послуг перше за все ми звертаємо увагу на запровадженні в країні **нової рекламно-маркетингової політики з просу-**

вання сучасних туристичних послуг. Ісландія у другій половині 20 років ХХІ століття завдяки ребрендингу та іншим виваженим і ризиковим маркетинговим заходам, виступила світовим новатором туристичної рекламної політики. Зокрема це:

- заохочення Instagram-інфлюенсерів до поширення фото і відео матеріалів про природну ексклюзивність країни, які стали доступними для мільйонів людей всього світу;
- пропагування туристичної привабливості країни на YouTube-каналах президента країни, прем'єр-міністра і міністрів уряду, провідних туроператорів і туристичних агенцій
- поширення позитивного образу (брендингу) країни кіноіндустрією провідних студій світу, фільмографія яких представила Ісландію як справжній мандрівницький бренд. На думку маркетологів країни, навряд чи інші медіа надали б подібний ефект.

Нова туристична рекламна політика зуміла переорієнтувати ринок туристичних послуг Ісландії від традиційної рекреаційної відпочинкової до відпочинкової пізнавальної і розважальних моделі, у якій домінують активний відпочинок, видовища і екстрим.

Також активна національна туристична політика спрямована на вирішення проблем збереження природного середовища країни, транспортної і соціальної інфраструктури, які отримують надмірне навантаження і не готові до значних зростань потоків туристів. [7]

Важливе місце в системі організації туристичної індустрії Ісландії займає національна **транспортна політика**. Ісландія є острівною країною. З огляду на важливість дослідження туристичної галузі, аналізуючи статистичні показники за 2024 рік, 2,2 мільйона або 62,2% гостей країни прибуло повітряним сполученням до міжнародного аеропорту Кефлавік і 838,6 тис. або 37,8% круїзними лайнерами міжнародних туристичних ліній до портів Грундартангі, Гапнарф'єрдюр, Рейк'явік. [1]

На відміну від континентальних країн світу на території Ісландії відсутні транс континентальні транспортні коридори та міждержавні транзитні перевезення, а тому великої політичної і логістично-економічної уваги країни набув розвиток власної внутрішньодержавної транспортної мережі.

Через високу сейсмічність, складність рельєфу, кліматичні умови у країні відсутні залізниці. Близько 72% всіх перевезень здійснюється автодорожнім транспортом і 28% внутрішніми авіа перевідниками та морськими суднами різного і в т.ч. туристичного круїзного призначення. На ринку транспортних послуг

Ісландія є однією із найдорожчих країн Європи.

На ринку туристичних транспортних послуг домінують міжнародні Європейські (British Airways, Lufthansa, KLM, Air France, Wizz Air, Ryanair) та Північно-Американські (Air Canada, American Airlines, United Airlines) авіакомпанії. Конкуруючи з ними уряд Ісландії і національний авіаперевізник "Iceland air", з метою збільшення пасажиропотоків авіаліній відомих як "трансатлантичні рейси" між Європейським і Американським континентами і стимулювання збільшення туристів у країні, запровадили нові підходи транспортної політик:

- пасажирам пропонується зупинитись у країні і бути її гостями;
- здійснити кількаденний тур, зануритись у колорит природнього та культурного середовища країни, відпочити, набратись нових неймовірно позитивних вражень й продовжити свій переліт до місця призначення без додаткових фінансових витрат.

Іншим аспектом транспортної державної політики країни є завершення будівництва великої Кільцевої дороги з асфальтно-бетонним покриттям та покращення портової інфраструктури основних міст – туристичних центрів.

У 2024 році, уряд Ісландії прийняв до реалізації нові проекти вдосконалення транспортної інфраструктури. Ними стали будівництво сучасної дороги вздовж південних Вестфіордів і зведення нового мосту Сельфосса, що у майбутньому дозволить скоротити і покращити автомобільний рух на Кільцевій дорозі.

Візова політика держави спрямована на створення преференцій спрощених в'їзних і виїзних процедур туристів. Країна має із США, Канадою, Великобританією, Скандинавськими країнами безвізовий режим. У державі прийнято ряд нормативних документів, які дозволяють іноземним туристам, що мають Шенгенську візу, безперешкодно прибувати і перебувати у країні з туристичною метою на протязі семи діб. Ці рішення дозволяють суттєво збільшити їхню кількість в країні.

Ісландія одна із небагатьох країн світу для якої **екологічні проблеми** є особливо актуальні і важливі для збереження сталого розвитку. Як свідчення цьому, країна на державному політичному рівні запровадила програми фінансування й функціонування підприємств відкачування вуглекислого газу з нижніх шарів атмосфери спричиненого вулканічною діяльністю, його складування у підземні сховища.

Через наслідки глобального потепління на території країни відбувається суттєве зменшення площ льодовикового покриву, змінюються місця нересту й міграцій промислових

видів риби, китів. Також занепокоєння викликають екосистеми суходолу, особливо вимирання ісландських мохів. З метою вирішення цих та інших проблеми Ісландія проводить активну екологічну науково-дослідницьку природоохоронну політику.

Урядові рішення і практичні рекомендації зобов'язують туристичні бізнесові структури здійснювати сезонні регулювання туристичної активності, пропонують обмеження відвідувань екологічно вразливих об'єктів, суворо дотримуватись норм і правил пересування туристів екологічно вразливими рекреаційними зонами, дотримуватись ліцензійних норм риболовлі у прісноводних водоймах і полювання на звіра. [10]

В ісландському суспільстві, політичних колах і державних органах ведуться дискусії щодо необхідності *нової політики туристичної регулювання галузі*. Перш за все розподіл нормативно-правових відносин і фінансових надходжень до бюджетів державного, регіонального і місцевого рівнів. Також політика регулювання туристичної галузі скерована на просторово-регіональне розосередження туристичних потоків та запровадження квот й окремих плат за відвідування найбільш відвідуваних і екологічно вразливих туристичних об'єктів.

Важливим політичним заходом регулювання збереження навколишнього середовища і національної культурної спадщини став прийнятий Міністерством культури, інновацій та вищої освіти Ісландії у 2018 році Державний Акт № 75/2011 створення "Фонду розвитку, підтримки та захисту туристичних об'єктів". Цей документ юридично закріпив політику держави і поширив дію із збільшення фінансування природних, історико-культурних і техногенних туристичних інфраструктурних об'єктів Ісландії, досягнення ними сталого рівня розвитку. Також, зазначений Фонд, сприяв забезпеченню безпеки збільшення кількості місць та територій, які відвідують туристи, щоб зменшити тиск на часто відвідувані туристичні напрямки. [9]

Кошти Фонду охорони туристичних об'єктів спрямовуються на:

- розвиток, підтримання та охорону природних і штучних споруд об'єктів туристичного призначення, які перебувають у державній власності або на заповідних територіях;
- проведення будівництва інфраструктурних об'єктів пов'язаних із підтриманням безпеки мандрівників, збереженням природних комплексів в зонах туристичної активності, незалежно від територій державної чи приватної власності.

Ісландія проводить активну *безпекову політику*. Її законодавство передбачає систему заходів щодо забезпечення безпеки туризму в країні. У законі "Про управління туризмом" розділ V визначає вимоги й гарантії безпечного перебування туристів на території країни та зобов'язує органи влади й суб'єктів туристичної діяльності підтримувати комплекс заходів з безпеки туристів. У статті 14 передбачається що "...під операціями, що вимагають гарантій безпеки, розуміється продаж туристичних пакетів. Туристична фірма має надати гарантії для повернення коштів, що були сплачені туристом за пакетний тур, який ще не відбувся, а також за перевезення туриста до місця проживання незалежно від країни перебування у разі банкрутства або припинення діяльності туристичної фірми. Такі забезпечення гарантують завершення туристичного тур відповідно до умов угоди надання комплексу його послуг". [5]

Туристичні підприємства, які надають екскурсійні послуги, зобов'язані постійно фокусувати свою увагу на проблемах безпеки. Ключовим аспектом у цьому контексті є розробка конкретних заходів підтримання безпеки, які мають наступні структурні частини:

- оцінка потенційних ризиків;
- підтримання належних умови і контроль дотримання правил безпеки;
- план дій у надзвичайних ситуаціях;
- звіт про інцидент.

Відповідно до положень Закону № 96/2018 "Про Раду з туризму Ісландії" який діє з 01.01.2019 р., будь-хто, хто має намір здійснювати організовані тури на території країни, повинен мати плани забезпечення безпеки для своїх туристів.[9]

Також, важливо зазначити, що плани безпеки вимагають дій постійного перегляду та корегування з огляду на набутий досвід та зміни політичного, економічного та еколого-техногенного характеру.

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. Отже, із запровадженням у 2014 року Ісландією інноваційної туристичної політики заснованої на принципово нових маркетингово-рекламних підходах просування туристичного продукту та організації й надання послуг гостинності, спричинила у 2024 році зростання у 5 разів міжнародні туристичні потоки до країни, які досягли показника 2.2 млн. осіб. Зазначені результати свідчать про значну зростаючу роль туристичної галузі в економіці країни, суттєвому підсиленні сфери послуг у її структурі та формуванні ВВП.

Досвід запровадження нової туристичної політики Ісландії і отриманих нею досягнень є

актуальним для багатьох країн світу та України,
яка прагне бути активним учасником світового

туристичного ринку.

Література:

1. Баланчук С., Особливості інноваційної системи Ісландії. Наука, технології, інновації.- 2019, № 2. С.43-53
2. Бровко Л. Ісландія боротиметься з надмірним туризмом податками. URL: <https://babel.ua/news/98754-islandiya-borotimetsya-z-nadmirim-turizmom-podatkami>
3. Горобець І. Г. Космотур до Ісландії. Міжнародний туризм. 2016. № 3. С. 36–47
4. Ісландське туристичне диво: як країна приваблює мандрівників. URL: <https://bazilik.media/islandske-turystychne-dyvo-iak-kraina-pryvabliuie-mandrivnykiv>
5. Копачинська Г., Агапова І. Вплив сучасної туристичної інфраструктури на розвиток туризму в Ісландії / Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки 10 (383), 2018.С.151-157
6. Любіцева О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). / О.Любіцева. К. : Альтерпрес, 2002. 436 с.
7. Піліяєв І. Республіка Ісландія, 2017. URL: https://elibrary.ivanas.gov.ua/469/1/Entsyklopedia_verska-88-106.pdf
8. Act no. 73 24 May 2005 on Tourism Administration. URL: <https://www.government.is/Publications/Legislation/Lex/?newsid=2cfbbe20-0cde-11e8-9427-005056bc530c>.
9. Act-no.-75-2011 Ministry of Culture, Innovation and Higher Education. <https://www.government.is/publications/legislation/lex/2018/02/08/Act-no.-75-2011-The-Tourist-Site-Protection-Fund/>
10. Icelandic Tourist Board: Quality and Development. URL: <https://www.ferdamalastofa.is/en/quality-and-environment/the-tourist-site-protection-fund.2>
11. Gunnar H. Gunnlaugsson, Margret Oddsdottir, Jonas Magnusson. Surgery in Iceland. Retrieved from: <https://jamanetwork.com/>
12. Number of tourist arrivals to accommodation establishments in Iceland from January 2019 to November 2024 URL: <https://www.statista.com/statistics/1131107/number-of-monthly-arrivals-short-stay-accommodation-in-iceland/>
13. Travel and tourism in Iceland – statistics & facts <https://www.statista.com/topics/10898/travel-and-tourism-in-iceland/#topicOverview>

References:

1. Balanchuk S., Osoblyvosti innovatsiinoi systemy Islandii./ Nauka, tekhnolohii, innovatsii.- 2019, № 2. S.43-53
2. Brovko L. Islandiia borotymetsia z nadmirmym turyzmom podatkamy. URL: <https://babel.ua/news/98754-islandiya-borotimetsya-z-nadmirmim-turizmom-podatkami>
3. Horobets I. H. Kosmotur do Islandii. Mizhnarodnyi turyzm. – 2016. № 3. S. 36–47
4. Islandske turystychne dyvo: yak kraina pryvabliuie mandrivnykiv. URL: <https://bazilik.media/islandske-turystychne-dyvo-iak-kraina-pryvabliuie-mandrivnykiv>
5. Kopachynska H., Ahapova I. Vplyv suchasnoi turystychnoi infrastruktury na rozvytok turyzmu v Islandii / Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky 10 (383), 2018.С.151-157
6. Liubitseva O. Rynok turystychnykh posluh (heoprostorovi aspekty). / O.Liubitseva. K. : Alterpres, 2002. 436 s.
7. Piliayev I. Respublika Islandiia, 2017. URL: https://elibrary.ivanas.gov.ua/469/1/Entsyklopedia_verska-88-106.pdfAct no. 73 24 May 2005 on Tourism Administration. URL: <https://www.government.is/Publications/Legislation/Lex/?newsid=2cfbbe20-0cde-11e8-9427-005056bc530c>.
8. Act no. 73 24 May 2005 on Tourism Administration. URL: <https://www.government.is/Publications/Legislation/Lex/?newsid=2cfbbe20-0cde-11e8-9427-005056bc530c>.
9. Act-no.-75-2011 Ministry of Culture, Innovation and Higher Education. <https://www.government.is/publications/legislation/lex/2018/02/08/Act-no.-75-2011-The-Tourist-Site-Protection-Fund/>
10. Icelandic Tourist Board: Quality and Development. URL: <https://www.ferdamalastofa.is/en/quality-and-environment/the-tourist-site-protection-fund.2>
11. Gunnar H. Gunnlaugsson, Margret Oddsdottir, Jonas Magnusson. Surgery in Iceland. Retrieved from: <https://jamanetwork.com/>
12. Number of tourist arrivals to accommodation establishments in Iceland from January 2019 to November 2024 URL: <https://www.statista.com/statistics/1131107/number-of-monthly-arrivals-short-stay-accommodation-in-iceland/>
13. Travel and tourism in Iceland – statistics & facts <https://www.statista.com/topics/10898/travel-and-tourism-in-iceland/#topicOverview>

Надійшла до редакції 07.04.2025р.